





رنگ و هنده جنگ خونین و بی‌شمار بر اثر اودمه امروزه ابتدا بنامها نمیتواند باشد. اسیر و کوشش فکر به بشر را در راه تخریب جنگ دنبال میکنیم. عینین من دریم.

۱. پس از جنگ جهانی اول، در جهانی سراسر اضطراب و بی‌ثباتی و تلاطمی جامع مملکت ما بین متلود تأسیس شد که از جنگ محدود به جنگی گسترده و طغیانگوششها فکری پیش برآمد. محکوم نبودن و تخریب جنگ در تأسیس این جامعه آشکارا در مقدمه قرارداد جامع مملکت تبیین جنگ و صورت به صورت حل اختلافات بین المللی از راه مذاکرات آسیر چنین مملکتی شد است:

«... ما در این معاهده منتهی گشته ایم که مینویسد برقرار ساختن همکاری بین المللی و حقوق دادن به صلح و امنیت بین المللی از راه قبول معاهدات عدم توسل به جنگ از راه مذاکرات و روابط عادلانه شرافتمانه ملتی در میان مملکت از راه ایجاد و استوار ساختن این عقیده که قانون بین المللی؛ قانون واقعی مناسبات دولتها است؛ و از راه نگهداری عدالت و حسن احترام قراردات نسبت به همه تریهات و بیماها در دنیا در داد و ستد مملکت، همگن با این مینویسیم که مملکت موافقت داشته است.»

تمام مواد میثاق جامع مملکت برای تحقق بخشیدن به هدفی تنظیم شده بود که در مقدمه فوق مینویس است. روح این مقدمه ضرورت خودداری مملکت از جنگ و حل اختلافات از راه قانون و عدالت بود ولی جالب اینجاست که در ماده ۱۶ همین میثاق شرط شده بود که: «هرگاه یکی از دولتها بدون اینکه بحکیمت رجوع کند، جنگ مبادرت بردارد به نفعی دیگر جامعه توانایی دارند که به بدرنگ بدینک این اقدام هرگونه رابطه بازرگانی و مالی خود را با آن دولت قطع کنند، و در صورتی که این سرپیغمهای اقتصادی نتیجهای زوده شود با بدولتهای عضو پیشنهاد خواهد کرد که با چه نوعی از تسلیحات و اقدامات در مجازات گرفتن دولت متبرکه شرکت نمایند.»

بدین ترتیب میثاق جامع مملکت در عین اعلام ضرورت خودداری از توسل به قوای نظامی، در مورد جلوگیری از تجاوز و حفظ صلح، توسل به قوای نظامی را جایز بلکنه لازم اعلام نموده بود. پس از این مرحله، در سال ۱۹۲۸ جنگامی که دولت فرانسه از دولت ایالات متحده درخواست کرده تا در یک پیمان دو جانبه عدم تعرض شرکت نماید، مقدمان این فراموشدگامی یکا و پیمان صلح کلوک بوسان (پیمان صلح پاریس) را در دستگیران پیشنهاد کرده بود. موجب این پیمان نمایندگانی ۵۱۵ دولت موافقت کردند که از توسل به جنگ به عنوان یک وسیله اعمال سیاست ملی صرف نظر کنند و نیز اصول حکیمت و توافق را برای حل اختلافات بین المللی بپذیرند، و سال ۱۹۳۳ شصت و دو دولت این پیمان را امضاء نمودند.

پس از جنگ جهانی دوم ضرورت خودداری از جنگ در منشور مملکت متحد به صورت مشروع

آری مورد توجه قرار گرفت و در ابتدا اول ماده اول و بندهای سوم و چهارم ماده دوم کشورهای عضو معاهده و ملزم شدند از توسل به تهدید و یا استعمال قوه بر ضد تمامیت ارضی و یا استقلال سیاسی هر مملکت خودداری کرده اختلافات بین المللی خود را بوسیله مسالمت آمیز تصفیه نمایند به نحوی که صلح و امنیت بین المللی و همچنین عدالت به مخاطره نیفتند.

با رجالی اینها است که در همین منشور جهانی این واقعت از اقدام دورانمانده که ضرورت اجتناب قطعی از جنگ، بحواله بکنند و ضرورت جنگ و توسل به قوای نظامی را در پاره‌های از موارد از همان تفسیر و بدین منظور در ماده ۵۱ منشور، صریحاً گنجانده هر دولت حق دارد برای دفاع از منافع مشروع و حیاتی خودش در صورتیکه مورد تجاوز مسلحانه واقع گردد بصورت انفرادی یا دسته جمعی توسل به جنگ شود.

همچنین مطابق ماده ۵۳ و ۴۸ به شورای امنیت اجازه داده شده برای جلوگیری از تهدیدات علیه صلح و از بین بردن هر اقدام تهاجمی یا هر گونه اختلال صلح به نحو دیگر طبق مقررات منشور توسل به قوای نظامی بشود.

این سیر کوتاه و اجمالی در تاریخ کوششهای بشر برای تمییز و تحریم جنگ مبرساند که مینویسند بشر به این واقعت توجه کامل کرده اند، که توسل به جنگ را مطلقاً و در همه موارد نمیتوان تحریم کرد، مخصوصاً این موضوع بسیار جالب است که در منشور مملکت متحد در ماده ۵۳ و ۴۸ صریحاً اعلام شده اگر صلح را از راهی مسالمت آمیز نتوان حفظ کرد حتماً باید با اقدت نظامی و توسل به جنگ حفظ کرد و این از وظایف قطعی شورای امنیت شناخته شده است.

شیعه اینکه جهان پیوسته و واحد امروزه در به جهان مرحله‌ای از تکامل رسیده است که احتیاج گزیده باشد برای حفظ صلح، پیش بینی‌هایی از قبیل توسل شورای امنیت به قوای نظامی بکنند و بتوانند این قبیل اقدامات را از منجمه منشورها و مسجحه حقوق بین الملل بکلی رابرای حفظ چیزی که برایش ارزش صد درصد حیاتی دارد یعنی «صلح» تجویز و واجب میکنند بهر دولتی هم حق میدهد برای دفاع در برابر تجاوز گرد دست به اقدامات مسلحانه و نظامی بزند؛ اینست مفهوم جنگ مشروع در جهان فضا و آتم، و پس از این بردس کوتاه و بخت این رسیده که بینیم جنگ مشروع در اسلام چیست و قانون جهاد بر چه فلسفه و ضرورت استوار گردیده است. اینست بحث آینده ما.